

Univerzita Karlova
Fakulta sociálních věd
Institut politologických studií

Projekt diplomové práce

Současný anarchofeminismus v ČR

Řešitel: Bc. Jana Chaloupková

Vedoucí práce: PhDr. Jitka Gelnarová

Akademický rok: 2012/2013

Datum odevzdání:

Souhlasím s vedením práce:

Vymezení tématu:

Práce se bude věnovat tématu, které doposud není nijak uceleně zpracováno, a to ideologii současného anarchistického feminismu. Pro možnost hlubšího zkoumání se omezí pouze na Českou republiku. Feministickým skupinám na české extrémní levici byly už věnovány některé sociologické práce, především se jedná o studie Marty Kolářové a Lindy Sokačové. Jejich přístup se ale do velké míry odlišuje od toho, který použije tato práce. Zaměřovaly se více na genderový aspekt, na role a postavení žen v strukturách českého anarchismu, konkrétní myšlenky zůstávaly vedlejším tématem. Tato práce si klade za cíl zkoumat anarchofeminismus výhradně z hlediska jeho ideologie. Zaměří se na konkrétní témata, která anarchofeministické skupiny přinášejí a jaká nabízejí jejich řešení.

Ačkoliv početně anarchofeministické skupiny nepředstavují významnou část politického spektra v České republice, z hlediska politologie přináší zajímavou problematiku ke zkoumání, tj. prolínání dvou ideologií. Poprvé se spojování anarchismu s feminismem a vytváření nové specifické doktríny objevuje na přelomu 19. a 20. století, zosobněné především Emmou Goldman (v českém prostředí např. Luisou Landovou-Štychovou). Přesto nelze tvrdit, že by dnešní anarchofeministické skupiny přímo navazovaly na své historické předchůdkyně, spíše svoji ideologii samy vytváří. Přináší nová současná témata, jako je například globalizace, navazují spíše na druhou či třetí vlnu feminismu. Jak konkrétně feminismus ovlivňuje anarchistickou ideologii a naopak, jak spojení funguje v praxi a čím se odlišuje anarchistický feminismus od toho „institucionalizovaného“, bude předmětem výzkumu této práce.

Práce se zaměří na skupiny, jež je možné mezi anarchofeministické zařadit, tedy především na jednu - Feministickou skupina 8. března/Anarchofeministickou skupina. Zkoumána bude především její agenda, jakési programové body, které právě ideologii utvářejí. Dále se bude práce zabývat i důvody, proč skupiny vznikaly, případně

zanikaly a jaký dopad mělo jejich působení na ideologii české anarchistické scény nebo dalších feministických organizací.

Výzkumné otázky:

Jak vypadá ideologie současného anarchofeminismu v ČR? Jaké prvky anarchismu a feminismu v ní chybí, nebo jsou vnímány jako nedůležité? Jak funguje vztah mezi těmito ideologiemi? Jak se současný český anarchofeminismus odlišuje od anarchofeminismu Emmy Goldman? Čím obohacuje institucionální feminismus a čím anarchismus?

Na tyto otázky odpoví v první řadě analýza alternativních médií, především tiskovin, která vydávala různá uskupení na anarchistické scéně, a která se dotýkají tématu feminismu a genderu. Jedná se především o *A- kontra*, *Bloody Mary*, a *Přímá cesta*. Tištěná média doplní i rozhovory s (bývalými) členkami a členy skupin. V druhé řadě se taktéž bude výzkum opírat o světovou i českou odbornou literaturu.

Metodologie:

V diplomové práci bude použit kvalitativní výzkum. V první části se práce zaměří na analýzu odborné literatury, zaměřující se na ideologie anarchismu a feminismu a na historický vývoj jejich propojování. Druhá část práce bude koncipována jako jedinečná případová studie anarchofeminismu v ČR, potažmo jedné skupiny (Feministická skupina 8.března/Anarchofeministická skupina), která byla asi nejvýraznějším zástupcem této ideologie. Jedinečná případová studie nám dovolí hlouběji se věnovat konkrétní úzce definované problematice. Zároveň přinese vhled do, pro politologii zajímavé, tematiky propojování ideologií. Jednopřípadová studie bude postavena na analýze textů a částečně strukturovaných rozhovorech s účastníky.

K analýze výše zmíněných alternativních tiskovin budou použity dva přístupy, obsahová analýza a kriticky diskurzivní analýza. Práce si neklade za cíl vytvoření obecné teorie, nýbrž detailní analýzu konkrétního případu.

Předpokládaná osnova práce:

- Úvod
- Ideologie anarchofeminismu v historické perspektivě
 - o Vznik a vývoj ideologie ve světě i na území dnešní České republiky
- Ženy na současné české anarchistické scéně
 - o Ženská témata, vydávání ženských časopisů apod., předstupeň vzniku samostatné skupiny
 - o Analýza vydávaných textů
- Feministická skupina 8. března
 - o Stručná historie skupiny
 - o Analýza vydaných textů a rozhovorů – vyvození hlavní ideologické základny skupiny
- Porovnání ideologie Anarchofeministické skupiny (Feministické skupiny 8. března) s ideologií anarchismu a feminismu a zároveň historického anarchofeminismu
- Závěr

Předpokládaná literatura:

Neperiodická literatura:

ATTON, Chris: *Alternative Media*. London: SAGE, 2002. ISBN: 9780761967712

BARŠA, Pavel; CÍSAŘ, Ondřej: *Levice v postrevoluční době. Občanská společnost a nová sociální hnutí v radikální politické teorii 20. století*. Brno: Masarykova univerzita, 2001. ISBN: 80-7325-033-0

BARŠA, Pavel: *Panství člověka a touha ženy*. Praha: SLON, 2002. ISBN: 80-86429-06-7

BRYSON, Valerie: *Feminist political theory: an introduction*. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2003. ISBN 0333945689

HAŠKOVÁ, KŘIŽÍKOVÁ, LINKOVÁ: *Mnohohlasem: Vyjednávání ženských prostorů po roce 1989*. Praha: Sociologický ústav AVČR 2006.

HEYWOOD, Andrew: *Politické ideologie*. Praha: Eurolex Bohemia, 2005. ISBN: 80-86861-71-6

KOLÁŘOVÁ, Marta: *Protest proti globalizaci. Gender a feministická kritika*. Praha: SLON, 2009. ISBN: 978-80-86429-96-0

KORNEGGER, Peggy: *Anarchism: The Feminist Connection*. The Anarchist Library. 2009. Dostupný také online z WWW: http://library.uniteddiversity.coop/More_Books_and_Reports/The_Anarchist_Library/Peggy_Kornegger_Anarchism_The_Feminist_Connection_a4.pdf

PATEMAN, Carole: *The Disorder of Women: Democracy, Feminism and Political Theory*. Cambridge: Polity Press, 1989. ISBN: 978-0804717656

ROWBOTHAM, Sheila: *Women in Movement. Feminism and Social action*. London, New York: Routledge, 1992. ISBN 0-415-90652-0

SHULMAN, Kates: *Red Emma Speaks*. New York: Humanity Books, 1998. ISBN: 978-1573924641

SOKAČOVÁ, Linda (ed.): *Gender a demokracie: 1989-2009*. Praha: Gender Studies, 2009.

THOMPSON, Denise: *Radical Feminism Today*. London: SAGE, 2001. ISBN: 0-7619-6341-3

TOMEK, Václav; SLAČÁLEK, Ondřej: *Anarchismus. Svoboda proti moci*. Praha: Vyšehrad, 2006. ISBN 80-7021-781-2

TOMEK, Václav; SLAČÁLEK, Ondřej: *Průvodce anarchismem. Myšlenky, proudy, osobnosti*. Praha: MANIBUS PROPRIIS, 2005. ISBN: 80-239-6409-7

Periodická literatura:

ARCHER MANN, Susan; HUFFMAN, Douglas J.: The Decentering of Second Wave Feminism and the Rise of the Third Wave. *Science & Society*. 2005. Vol. 69, No. 1, Pp. 56-91.

DUNCAN, Graeme: Understanding Ideology. *Political Studies*. Blackwell Publishing. 1987. Vol. 35, Is. 4., Pp. 649-659.

GEMIE, Sharif: Anarchism and Feminism: a historical survey. *Women's History Review*. London, New York: Routledge. 1996. Vol. 5, No. 3, Pp. 417-444.

de HEREDIA, Marta Iniguez. History and Actuality of Anarcha-feminism: Lessons from Spain [online]. *Lilith: A Feminist History Journal*, Vol. 16, 2007: 42-56. Dostupný také z WWW: <http://search.informit.com.au/documentSummary;dn=298810681090784;res=IELHSS> ISSN: 0813-8990. [cited 04 Jun 13]

MACK-CANTY, Coleen: Third-Way Feminism and the Need to Reweave the Nature/Culture Duality. *NWSA Journal*. 2004, Vol. 16 Is. 3, Pp. 154-179. ISSN: 10400656

MAYNARD, Mary: Beyond the 'big three': the development of feminist theory into the 1990s. *Women's History Review*, 1995. Vol. 4, Is. 3, Pp. 259-281.

ROSENBERG, Jessica; GAROFALO, Gitana: Riot Grrrl: Revolutions from within. *SIGNS The University of Chicago Press*. Spring, 1998. Vol. 23, No. 3.

SHANNON, Deric: Articulating Contemporary Anarcha-Feminism. *Theory in Action*. 2009. Vol. 2, No. 3.

Alternativní tiskoviny:

A-kontra

Bloody Mary

Přímá cesta

Absolventské práce:

KOLÁŘOVÁ, Marta: *České antikapitalistické hnutí z hlediska genderu a vztah k feminizmu*. Praha: FSV UK, 2005. (rigorózní práce)